

'rodalia': «la *řodá* de Górra» que és una extensa partida del vast terme de Morvedre (1961); *AlcM*, §§ 5, 4. *Rodat* m 'un clos, una tanca' val. (Xàbia), una de paret *seca* per al bestiar V. de Gallinera, «el *rodad* del Maserof», Xaló, enclou una bona porció de serra (1962) + *Rodadis*, i contret: «érem asseguts damunt les *pedres rodisses* de la barrancada» («cantos rodados»), Carles Salvador (*Acció Val*, 20-1-31); *rodadissa* «vahido», eiv. (PzCabr.).

Rodador m. Coromines anotava «revolta del riu Ebre»; d'aquell viatge (1923, Benifallet) recordo jo que eren les superfícies d'aigua en moviment giratori en les recolzades del riu, «En passar davant la Roca dels Órguins, el llagut ha perdut la seva en el *rodador*, una mànega d'aigua giravoltava riu amunt, i hem estat a punt d'enganxar els salzes de la ribera amb el penó de la gàbia» (*Silèn*, XIX, 238, O. C., 99a25). També a Val. «La *Penyeta* és un *řodař*» que fa el Túria (Vilamarxant); id. 'indret (segurament un poc més ample) on les barques que remunten un sequiol, des de l'Albufera, han de girar perquè ja no poden passar més' (p ex el que anomenen *El Portet*, en el Sequiol de la Campana) Sollana (1962). Cap als Pirineus orientals és també molt viu, aquí amb el sentit de 'tros de país que rodeja un indret': «de terra n'hi ha molt poca / per tot aquell *rodador*» escrivia el Rector de Pallerols (c. al S. XVIII, entre Olot i el Ter, *DAG*), «Del *řudádó* de les cases de Sague en diuen *les Colamines*» Ger (baixa Cerdanya, 1935): *AlcM* cita això d'un doc del Princ. de 1578, i dissemina les diverses accs. en tres articles (que convenia reduir a un sol) amb el supòsit erroni que el principal sigui manlleu del cast. ALREDEDOR, de complicada i remota història (DCEC/DECH):

«Ara és la broma qui para, / el sol no es mou del cel blau, / amb sa cabellera clara / --- / bonifaci, el sol esguarda / i escorcolla el *rodador*, / s'esmuny la pluja, amb basarda, / pels voltants de Canigó» (1911-19); «Sota el blanc mocador, amb el tendre genoll en la verdor. / ella guardava la bugada / estesa al *rodador*», «creuràs oir la veu del caçador / que baixa, assedegat, i s'hi reposa; / els avis ignorats del *rodador* / tots poblaran ta soletat fullosa: / una font tan petita lo que diu! / ---», JSebPons (*La Mainada*, v. 17, *Canta-Perdida*; pp 74, 38), «entorn, *rodador*: al entorn o *rodador* de la ciutat», Lacav. *Rodament* [fi S. XIV, Gilbert-Corsuno]. «ALGUNES MALALTIES: dolor de cap: cephalaea; *mal de migranya* ---; *rodament de cap*: vertigo; subet», OPou (*ThPu*, 237). *Rodant*, *síma rodent* mallorquí, que Moll comprèn com degut a una contaminació de *moli molent*. «*Rodençó*: la roda del ball» (Andorra) es podria pendre per una alteració de ROTATIONEM, però V. més aviat infra (sobre *rodanxa*).

CPT: *Roda-balcó*; -basses, -braç; -camins; -canons; -carrers; -cels *Roda-dits* «és el mot usual en val. per *voltadits*, *panadís*», J. G. M., eiv. («panadizo», Pérez Cabrero). *Rodafoc* (*řodařfók*) 'el ferro que encercla el tros de sòl ocupat per la llar' Cardós, Vall Ferrera i entrada d'Andorra (Arcavell), 1932-6; «ferro amb colzes en la llar, perquè no s'escampen les brases» maestr.

(CSalvador, *Misc Fabra*, 259), *AlcM* hi atgeix el Matarranya i morella. *Rodafoll* interessant compost antic, a la Vall d'Àneu (*AlcM řodařfól*), amb el ll. FÖLLIS 'saquet o bossa de cuir' (> cast. *fuella* 'manxa', it. *folle* 'foll'), car es tracta d'un marc de barres que encercla una bossa de filat, per a la pesca fluvial.

Rodallit. *Rodamón* [c. 1900, ed. tardana del Labèrnia, Bulbena, Vogel], «rehilanderà o ventolera», Escrig 1851, *rodamóns* tort. (l'insecte volador que a Mall. diuen *bruixa*, *DAG*). *Rodapeu* [S. XVIII, *DAG*]. *Rodaplanxa* [Lab. 1840]. *Roda-roda*. *Roda-soques* empordanès (*DAG*), però amb raó el situa *AlcM* a quasi totes les comarques del cat. or.: la filla de JoPijoan, barceloní, recordava (1946) que el seu pare els deia, amb sana i suau ironia, c. 1920, que ell era un gran *roda-soques* (roda-soques forçat per l'estúpida gasiveria de polítics massa enfeïnats a coquetejar amb els futurs dictadors).

Rotaboc mall. 1) 'arbre de la família acerínia, *Aceropulus*, de fulles palmati-lobades, de cinc lòbuls'; 2) 'liligabosc' (*AlcM*; «planta agreste de flors grogues d'olor fort i agradable, i se'n treu un oli, estepa-joana», Pollença, *DAG*, s. v. *rota*, § 9): potser mossàrab, d'un *ROTAFÖLĪCU, compost dels ll. ROTA (o ROTARE, supra) + FOLIUM 'fulla'. Segons Colmeiro (*Enum* I, 541) identificat per Fc. Barceló (1867-81), que l'assenyala dalt al Puig Major, amb l'*Acer rotundifolium* Lam i amb l'*Acer italium*, mentre que Cambessedes dóna la forma *rotabuch*. El nom es fundaria en la forma rodona de les fulles, característica segons la denominació científica; i en el cas del lligabosc li vindria de ROTARE 'rodejar' per la seva propietat d'entrotllar-se entorn del fullam i brancam de les altres plantes. Que sigui relíquia mossàrab és natural en el nom d'un arbre exclusiu de les terres del Sud (a Andalusia en diuen *arce morisco*, Colmeiro). i *AlcM* ens fa a saber que *rotaboc* es diu també a l'«Alt Ebre» l'espècie arbòria. Hi ha un camp anomenat *Retabóc* a la Vall d'Aran (a uns 900 m. alt., a la partida *Cascalbs* del poblet de Begós), el nom del qual també podria venir d'aquest nom d'arbre: puix que existeix a l'Alt Ebre, pot estar difós fins a l'Alt-Aragó.

La -t- es conservava sorda en mossàrab i en arag., però d'altra banda un compost semblant CAEREFOLIUM va donar *sardaboll* (amb -EFO- > -abo-) i AFRICANU, -ANIONE van donar *abrequano*, (a) *bargalló* (vol. I, 638a1-32), amb F > b, també relíquies mossàrabs; la reducció de -olc a -oc no ens pot fer escrípol, cf. FÜLICEM > mossàr. *fo(l)ğa* > FOTJA, VÜLGARIS > BOGAL, *folc/foc* (IV, 71b59), *solc/soc*, mall. COPEO < mossàr. *colpejo* etc.

Rodejar sorgeix primer com una mena de variant iterativa de *rodar* intr. 'anar, o fer via, donant una volta o voltes', c. a la fi del S. XIV: en *La Filla del Rei d'Hongria*, on diu primer «anà *rodant* per la mar»; i, uns paràgrafs més enllà, «La barcha se exí del port de Marceyla, e anà *rodejant* per la mar als uns dies», i més endavant «ab una nau armada e dues galees --- sercà tots los ports e les ciutats e les viles e els castels que eren riba mar --- e axí *rodejant*, serchà la mar